

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Dolina Liswarty i Białej Okszy

Kod krajobrazu: 24-341.21-008

Położenie administracyjne: Gmina Lipie, Powiat kłobucki; Gmina Popów, Powiat kłobucki; Gmina Miedźno, Powiat kłobucki; Gmina Kłobuck, Powiat kłobucki

Katowice, Warszawa

2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Krajobraz częściowo zalesionej doliny Liswarty (fot. Jakub Botwina)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Dolina Liswarty i Białej Okszy
ID	624
Kod krajobrazu	24-341.21-008
Typ, podtyp krajobrazu	2a - Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk
Typ rzeźby terenu*	G - Krajobrazy dolin
Kod mezoregionu*	341.21
Nazwa mezoregionu*	Wyżyna Wieluńska
Typ krajobrazu naturalnego*	Dolin i Obniżeń
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Zalewowych den dolin - akumulacyjne: Równin zalewowych w terenach nizinnych i wyżynnych
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.2.2.a
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Krzepicki
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	2; 5
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Nadrzeczne łęgi wierzbowo-topolowe; Niżowy łęg jesionowo-olszowy
Kod regionu historyczno-kulturowego*	II.A.24
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Jura Krakowsko-Częstochowska – część północna
Położenie administracyjne	Gmina Lipie, Powiat kłobucki; Gmina Popów, Powiat kłobucki; Gmina Miedźno, Powiat kłobucki; Gmina Kłobuck, Powiat kłobucki
Powierzchnia (ha)	1275,65

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - bagienno-łąkowy – głównie bezleśny, z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk, w dolinie Liswarty i Białej Okszy stanowiący jedną z głównych osi systemu ekologicznego północno-zachodniej, rolniczo przekształconej części województwa.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości ze względu na występowanie cennych obiektów archeologicznych oraz reliktyw architektury warownej;
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na wysoki udział ekstensywnie użytkowanych łąk, występowanie zbiorowisk towarzyszących łąkom: szuwarów, turzycowisk i inicjalnych łęgów, malowniczość wynikająca z półnaturalnego charakteru zbiorowisk.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Zróznicowany na poszczególnych odcinkach dolin Liswarty i Białej Okszy kompleks ekosystemów związanych z dolinami rzecznyymi, z dominacją łąk. We wschodnim odcinku doliny Liswarty i północnym Białej Okszy zaznacza się większy udział lasów i zwartych zadrzewień, w dolinie Białej Okszy poniżej Ostrowów nad Okszą wybudowano zbiornik zaporowy. W całej jednostce łąkom towarzyszą kompleksy zadrzewień łęgowych i niełęgowych, cieków, zbiorników wodnych różnej genezy, ziołorośli i szuwarów, a także grunty orne i lokalnie zabudowa. Jednostka stanowi kluczowy korytarz ekologiczny rangi regionalnej. Występują wszystkie typy łąk charakterystyczne dla północnej i centralnej części województwa – łąki świeże, łąki zmiennowilgotne i wilgotne. Z siedlisk przyrodniczych stosunkowo dobrze zachowały się lokalnie łąki świeże użytkowane ekstensywnie, słabiej bardzo cenne łąki trzęślicowe. Kompleks łąk urozmaicają zadrzewienia łęgowe i nie łęgowe z dominacją gatunków drzew i krzewów liściastych. Niektóre płaty zadrzewień i niewielkich lasów przynależą do siedlisk przyrodniczych chronionych: łęgów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych. Wzdłuż rzek charakterystyczne są dobrze zachowane zbiorowiska pływających makrofitów, ziołorośla nadrzeczne, lokalnie również szuwary. Kompleksy łąk, zadrzewień ziołorośli i roślinności wodnej łącznie tworzą system o bardzo dużej bioróżnorodności florystycznej i faunistycznej, dający ponadto dobre warunki do migracji gatunków na duże odległości.

Walory kulturowe

Dobrze zachowany harmonijny krajobraz dolinny z mozaiką użytków zielonych oraz zadrzewień. Bardzo słabo zachowały się relikty dawnej gospodarki wodnej w postaci młynówek, młnichów, młynów i kuźnic.

Fizjonomia krajobrazu

Krajobrazy o zróżnicowanych warunkach ekspozycyjnych od otwartych związanych z łąkami do zamkniętych związanych z zadrzewieniami i lasami przyrzecznymi. Kameralne wnętrza krajobrazowe zakończone ścianą zadrzewień, lasu, rzadziej zabudowy, wydzielane są często przez liniowe i obszarowe zadrzewienia wzdłuż rzek i rowów. Brak znacząco degradujących krajobraz dominant krajobrazowych poza odcinkami rzeki przepływających przez tereny zabudowane. Obecne dominanty pozytywne w postaci pojedynczych i grupowych zadrzewień, a także obiektów architektonicznych o walorach historyczno-kulturowych występujących najczęściej poza granicami jednostki w przyległych wsiach (np. kościoły, zespół twierdzy w Dankowie). Możliwości oglądu krajobrazu z punktów widokowych znajdujących się na mostach nad Liswartą i Białą Okszą oraz nad zalewem Ostrowy.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Rzeka Liswarta wraz ze zbiorowiskami leśnymi występującymi w dolinie (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 2

Liswarta. Krajobraz bagienno-łąkowy (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 3

Dolina Liswarty. Znaczne deniwelacje terenu (fot. Jerzy Nita)

ZDJĘCIE NR 4

Krajobraz bagienno-łąkowy w dolinie Liswarty (na pierwszym planie) oraz płaty zbiorowisk leśnych towarzyszące dolinie Liswarty (na drugim planie), Danków (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 5

Skarpa doliny Liswarty (fot. Jerzy Nita)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

